

servatoriulu eae de doue ori in
septemana, mercuria si sambat'a.

Prestiulu

tru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl.,
6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa
1 fl. mai multu pe anu; — trimisu
post'a in laint'ulu monarchiei
1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
In strainatate pe 1 anu 10 fl.
22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu
franci; — numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,
se platecu pe serie séu linia, cu
litere merunte garmondu, la prima
publicare câte 7 cr., la adou'a si a
treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea
30 cr. de timbru la tesaurulu publiou.
Prenumeratiunile se potu face in
modulu celu mai usioru prin assem-
natiunile postei statului, adrasate de
a dreptulu la Redactiunea Diariului
Observatoriulu in Sibifu.

Nr. 77.

Sibiu, 23/5 Octobre 1878.

Anulu I.

Economi'a Politica.

(Urmare.)

Capitolulu VI.

*Conomi'a politica nu se ocupa de càtu numai de
avutiile apropiate si schimbaciöse.*

Am disu, ca avuti'a si valórea sunt ideile
stitutive a le economiei politice.

Toti economistii au facutu deosebire intre doue
uri de avuti; unele sunt de domeniulu comunu,
cum sunt: ap'a marei, lumin'a sórelui etc.,
uri, cari n'au fostu date egal la toti ómenii,
cum o probéza diversitatea situatiuniloru geo-
fice si diferinti'a climeloru. Inse ele, desí sunt
artite in modu inegale asupra pamentului, totusi
t comune pentru aceia, cari se folosescu de ele.

nu constitue unu obiectu de schimbu nici intre
nici cu ceilalti ómeni. Acésta natura a bu-
iloru nu póte fi indiferenta pentru economistu.
contra se póte dice, cà, pentru elu, acele
uri sunt avutiile par excellence, pentru ca
sunt castigate fara greutati. Ferice de ome-
e, candu ea póte inmultí numerulu si avantagele
loru bunuri. Inse sciinti'a n'are nemicu a dice
pre acele avuti. Ele sunt folosite, acésta este
t. Tóte valorile, care intra in circulatiune, au
ste semne distinctive: 1-o cà ele au costatu
na ce au fostu castigate si 2-o cà sunt
ropriate, cà adeca, ele apartienu
iva cu escluderea lumii intregi. Cineva
vinde decâtu aceea ce este alu seu. Cineva nu
opera ceva, decâtu numai cu ajutoriulu unui
u pe care 'lu posede.

Va fi deci lesne a intielege, cà faptul pri-
vu care servece cá punctu de plecare pentru
celelalte fapte economice, este proprietatea.

Proprietatea nu este numai uniculu fundamentu
societatii omenesti, ea este adeverat'a basa a
nomiei politice si acésta se fia bine intielesa.

Capitolulu VII.

Despre proprietate.

Noi vomu examina proprietatea din doue puncte
vedere principale, si adeca o vomu considera
principiu si ca dreptu si apoi o vomu privi in
tele sale si din punctulu de vedere alu utilitatii
ale. Ar fi o eróre si periculosu voindu cineva
separeze aceste doue ordine de rationamentu,

tienduse exclusivu numai de unulu din ele. Ar fi
o mare inconsecintia a recunósce avantagele pro-
prietatii si a ignora in acelasiu momentu justiti'a
ei. Armonia intre justulu si utilulu este stéu'a
conducetóre a economiei politice, careia trebuie se
urmeze cu constantia.

I. Despre dreptulu proprietatii.

Dreptulu si legea diferu. Dreptulu exista inaintea
legei si 'i servece cá fundamentu. Fara indoiala,
cà consideratiuni de utilitate generala ocupa o parte
mare a legislatiunei, inse acelea au o basa diferita,
ceea ce se póte vedea in dreptulu penalu, care
sanctionéza pe tóte celelalte. O ideia morala, de-
sebita de aceea a securitatii, autoriséza pe legis-
latoru se pedepsésca. Legea, care judeca nu numai
efectele ci si gradulu de preméditare a unei actiuni,
inprumuta in modu evidentu deosebitele sale cali-
ficatiuni dela consciinti'a interna. Chiaru candu
nu aru existe nici unu codu, assassinatulu totu aru
remanea o crima: si acésta nu s'aru putea negá,
fara de a negá in acelasiu tempu realitatea legei
naturale, prescriptiuniloru justului si distingerea intre
bine si reu. Totu asia este si cu furtulu: nu este
de lipsa a cunósce codulu pentru de a sci, ca elu
este o actiune culpabila, chiaru in casulu, candu
elu aru procura spoliatoriulu celui mai seracu
avantage si spoliatulu fórte avutu numai o pierdere
neinsemnata. Aici perversitatea actului nu este
totu-deauna in proportiune cu nocuitatea — stri-
catiunea — ce o causéza. Este siguru, cà fara
sanctiunea legiloru, care punu forti'a in serviciulu
dreptului, acesta ar fi adesea calcatu in picióre
prin violentia, precum era mai inainte si mai multu
inca cu càtu cineva se apropie mai tare de originea
societatiloru. Si acésta ce probéza alta, decâtu cà
omulu pune adesea interesulu seu realu séu pretinsu
mai pre susu de aceea, ce elu scie cà este justu?
A pretinde, cà nu exista dreptulu naturalu, pentru
cà fara lege, dreptulu nu ar fi respectatu, insem-
néza a rationa falsu.

Apropriatiunea si asimilarea este o fapta uni-
versala. Plantele si animalele nu potu traf, decâtu
apropriandu-si aceea, ce este necesaru existintiei
loru. Aru trebui deci ca omulu se faca exceptiune
dela legea acésta ne apropiându-si nemica, ce 'i
este necesaru pentru existintia sa. Acésta necesi-
tate nu póte si nu este contestata. Aceea ce se

pretinde dela omu este cá proprietatea lui se fia
individuala. Si in fondu pentru ce se aiba ea unu
altu caracteru? In ceea-ce privesce pe omu, apoi
apropriatiunea se schimba in proprietate, dupa
modelulu cum filosofii numescu eu-lu nostru.
Deosebirea de eu si tu implica si pe aceea de
alu meu si alu teu. Déca omulu este proprie-
tariulu firescu alu facultatiloru sale elu este totu-
odata si alu exercitiulu aceloru facultati, de unde
urméza libertatea labórei, acésta prima a tuturoru
proprietatiloru. Si in fine, cum nu va fi elu si
proprietiariulu productulu castigatu prin exercitiulu
facultatiloru sale, séu, cu alte cuvinte, alu fructeloru
labórei sale, fia ca le consuma immediatu séu acu-
mulandu-le prin pastrare, ceea ce insemnéza cà le
capitaliséza? Acésta legatura pare a fi nedisolubila
si déca, precum dicu cu dreptu cuventu aparatorii
proprietatii, ea este unu faptu universalu, care
exista in totu loculu, asemenea unei sementie pe
care civilisatiunea va face se incoltiésca, urméza ca
ea se fia si o fapta necesara a carei principiu
este basatu pe natur'a omenésca.

Aceea ce se opune demonstratiunei principiulu
proprietatii basatu pe dreptu, nu este numai nesu-
ficientia, obiectiune pe care avemu a o apretia, ci
diverginti'a explicatiuniloru, care s'au prezentatu.
Dreptulu, se dice, dreptulu adeveratu lasa locu mai
multoru sisteme. Inse, déca se póte proba, cà
acele sisteme sunt intr'o concordantia cu multu mai
mare intre ele, decâtu cum se crede de comunu;
déca acele origini diverse se potu reduce la unitate
si n'aru fi decâtu deosebitele grade a le aceluasi
principiu, atuncea obiectiunea 'si aru pierde valórea,
si dreptulu aru castiga unu gradu de certitudine
scientificá. Acésta ne vomu incerca noi a proba
in pucine cuvinte. Se audimu ce dicu despre
dreptulu de proprietate, filosofii, jurisconsultii si
economistii. Se ascultamu ce dice filosofi'a mo-
derna prin organulu unuia din cei mai ilustru inter-
preti ai sei.)*

Omulu asia de slabu si micu materialminte
in faci'a naturei se simte si se scie mare prin
inteligentia si libertate. Redicatu in proprii sei
ochi prin sentimentele sale, elu se tiene mai supe-
rioru obiecteloru ce'lu incongiura; elu isi dice, cà
ele n'au altu pretiu, decâtu acela pe care li'lu dà

*) Victor Cousin: Justice et Charité.

Foisiór'a „Observatoriului“.

O partia de siach.

I. In Escorial. Regele Filipu II. jucá siach
Escorial. Ruy Lopez, unu preotu de rangu inferioru,
fórte indemanaticu in siach, erá contrariulu regelui;
sului, cà unu favoru deosebitu, ii erá permis a in-
unchiá, pe candu nobilii curtii steteau cá privitori
u impregiuru in petióre. Pe feciele si 'n tóta tie-
a loru se observá o incordare, carea semená prea
tu a ingrigire, in catu gáceaí usioru, ca nu sunt
si aici singuru pentru interesulu jocului.

Erá o diminétia minunata si aerulu aromatu de
osulu portocaliloru in floritori. Perdelele violete de la
strile salei pompóse slabeau incatu - va puternicele
e ale sórelui, cu tóte acestea, lumin'a-i amicabile
ea a nu fi in consonantia cu dispositi'a regelui, càci
tea lui se intunecá din ce in ce, si din timpu in
tu privirea-i furiósa se intorcea spre usi'a salei.

Nobilii de curte perseverau in tacere. Numai din
du in candu isi aruncau priviri de consentire.

Societatea nu erá de locu animata; puteai recu-
ze d'odata, ca spiritele toturoru celoru presenti sunt
rinse de unu cugetu seriosu. Se parea, ca nime nu
tentu spre jocu, decatu Ruy Lopez, carele, plecatu
pra tablei de siach se legana intre dorulu d'a
nge si intre supunerea, ce detoresce Majestatii Sale
police. Nu se audiá de catu scomotulu linu provocatu
miscarea figuriloru din partea jucatoriloru — d'o-
... usi'a se deschide si intra unu barbatu d'unu
ectu duru si intunecat, pasiesce spre rege si cu
unere ascépta permissiunea d'a puté vorbi catra
Sa.

Aparinti'a acestui individu se parea, ca a produsu
care spaima intre cei presenti; urmarea fu o miscare
erala intre densii.

Nobilii se traseru indereptu cu superbia si, cateva

momente, sentimentulu dispretiului invinge asupra eti-
chetei. Cugetai, ca de odata a intratu in mijloculu loru
o bestia selbatica séu urgisita. In fapta, persón'a nou
— venitulu si erá de natura a produce astfeliu de sen-
timente.

Figur'a lui erá inalta, osósa, de constructia hercu-
leana si imbracatu intr'o blusa de piele négra. Trasa-
turile-i ordinare, lipsite de ori-ce scanteia de spiritu,
tradau pasiunile si inclinările lui deositoru, de alta
parte unu semnu mare, incependu de la géna pana la
falca, pierdutu in barb'a-i négra-stufósa, facea cá
faci'a se i-apara cu multu mai selbatica.

Filipu se 'ntórse, ca se 'lu agráesca dar vocea-i
leganata tradá o iritatiune interna ne indatinata; unu
torinte electricu lovi intrég'a societate, càci . . . nou
venitulu, in care cugetai, ca puterea fisica este incorpo-
rata, nu erá altulu, decâtu Fernando Calavarez
gádele Spaniei.

„E mortu déjà?“ intrebà in fine Filipu, fortiandu-
si vocea. Pe cei presenti i-cuprinse unu fiuru rece prin
tóte membrele.

„Nu inca Sire,“ response Fernando, facundu unu
complimentu respectuosu inaintea regelui. „Elu isi
pretinde dreptulu de Grandu alu Spaniei si eu nu mi-
potiu indepliní oficiulu asupra unui individu in a carui
vine curge sange de Hidalgo, lipsindu-mi comande
ulterióre din partea M. Vóstre.“

Gádele facu unu non complimentu.

Unu murmuru de aprobare sburá prin sirulu Gran-
diloru adunati. Sangele castilianu fierbea in vinele loru
reflectandu-li-se pe frunti ca o aureola invapaiata. Iri-
tatiunea erá generala. Tinerulu Alonzo de Ossuna
dete mai antaiu expressiune sentimentulu loru, prin
aceea, ca'si puse peleri'a pe capu. Maioritarea Gran-
diloru presenti imitara acestu exemplu indrasnetiu si
penele albe unduláu d'asupra capeteloru superbe, dovéda
ca purtatorii loru sunt resoluti a si-aperá tóte privile-
giale, intre care erá si acela, ca Grandii Spaniei potu
stá cu capetele acoperite inaintea Dnitoriloru loru.

Regele lovi in mésa incatu se mestecara tóte fi-

gurile. „Este condannatu prin consiliulu nostru reges-
cu: ce mai vrea tradatoriulu?“

„Sire“ response gádele, „pretinde mórte de secure
cum se cuvine unui Grand, ér nu de fune; pe langa
aceea doresce, cà ultimele trei óre din vie'tia se le pe-
tréca cu unu preotu.“

„Fia“ adause Filipu ceva mai usiuratu. „Dar,
spiritualulu nostru, inca nu este la densulu, dupa cum
am ordonatu?“

„Da, Sire,“ reflectà Fernando „santulu parinte e
la densulu, dar ducele nu voesce se aiba in giurulu seu
pe St. Diaz de Silva. Nu vrea se primésca absolu-
tiunea de la unu preotu sub rangulu de episcopu; dice
c'asia se cuvine unui nobilu condannatu la mórte pentru
inalta tradare.“

„Asia e, aceea e dreptulu nostru,“ afirmá super-
bulu Ossuna cu curagi, „si dreptulu acesta ilu pre-
tindemu de la regele in numele consangénului nostru.“

Vorbele acestea pareau a fi signalulu unei rescóle
generali.

„Drepturile nóstre si equitatea regelui sunt nedes-
partibili“ response Don Diego de Tarrasez, Conte
de Valencia, unu betranu de statura gigantica, radiematu
pe spad'a-i de Toledo tiendudu in mana batiulu de mare
Connetable alu Spaniei.“

„Drepturile si privilegiale nóstre!“ strigara Grandii
si cá si repetite de echo, cuvintele aceste sburau nein-
treruptu pe la urechile regelui, pana candu acest'a se
radica de pe scaunu-i de abanosu si fórte emotfonatu
strigá: „Pe spiritulu lui St. Jago, am juratu, ca nici nu
voiu mancé, nice nu voiu bé, pana nu mi se va aduce
capulu incrunatatu a lui Don Guzman, a tradatoriulu!
Am disu, si asia va fi! Don Tarrasez a vorbitu bine;
. . . in equitatea regelui zace garanti'a drepturiloru
pentru supusi! — Mare Connetable, care episcopu este
mai aprópe?“

„Sire, eu am d'a face mai multu cu castrele decatu
cu biseric'a,“ response scurtu intrebatul. „Eleimosi-
nariulu M.-Vóstre, Don Silva, care e si de facia,
desiguru va sci da desluciri mai bune de catu mine.“

elu, pentru că ele nu 'si apartienu loru. Elu 'si recunósce dreptulu de a le ocupa de a le aplica la trebuintele sale, de a le schimba form'a, de a altera arángementulu loru naturalu, de a face, cu unu cuventu, aceea ce va vrea, fara ca nici o remuscare se 'i misce sufletulu. Nu este inse de ajunsu ca se simtiu trebuint'a unui lucru, pentru cá in acelasiu momentu se amu si dreptulu asupra lui. Aceea ce constituie dreptulu primitivu, este superioritatea firésca a aceluia, care este liberu asupra aceluia, care este fatalu, a aceluia, care este inteligente si rationabilu asupra aceluia care nu este. De aici urméza dreptulu omului asupra tuturor lucrurilor, care n'au fostu apropiate mai inainte.

Considerata in raportu de omu cu omu proprietatea 'si are bas'a sa in caracterulu sacru alu personalitatii omenesci, constituita in modu eminente prin libertate. A rapi unui omu aceea, ce elu si-au asimilat prin aplicarea facultatiloru sale si prin activitatea sa libera, insemnéza a comite unu atentatu asupra inviolabilitatii persoanei, inviolabilitate, pe care codurile nóstre o recunosc si o garantéza si care departe de a fi ea insasi unu efect, este din contra ratiunea ei de a esista. Acésta este explicarea originei proprietatii prin libertate din care urméza dreptulu primului ocupatoru si acela alu labórei, ca principiu alu oricarei labori si alu ori-carui dreptu.

Partea cea mai mare a jurisconsultiloru si publicistii celebri, ca Montesquieu, Mirabeau, Bentham si altii, dicu, cá originea proprietatii este legea civila, inse pentru cá este necesaru ca inaintea legii se esista unu ce la care se póta fi aplicata, ei, in genere, invóca dreptulu primului ocupatoru. Inse acestu dreptu alu primului ocupatoru consideratu pentru sine, nu insemnéza nemicu, si elu nu a meritatu numele seu de dreptu gratia uneia séu altei conditiuni si mai adesea decâtu gratia reuniunii loru. Prim'a este libertatea, si respectulu care 'lu implica; a dou'a este labórea. Si mai antaiu libertatea, aceea libertate, care dá lui Diogene dreptulu de a 'si apara locul seu la sóre si care constituie dreptulu selbatecului asupra acelei bucáti de lemn pe care o a redicatu séu ruptu din arbore. Libertatea inse, care se marginesce numai la o simpla luare in posesiune, adesea nu constituie decâtu unu dreptu vagu si nesuficientu. In puterea teoriei, care stabileste proprietatea, singuru si numai pe prim'a ocupare, acela care sosese mai antaiu pe unu terenu inca neocupatu aru avea dreptulu se si 'lu aproprieze fara nici-o grige si aceia, cari aru veni in urm'a lui aru fi tienuti se recunósca in elu pe legitimulu proprietaru alu acelu terenu. In felulu acesta, selbaticii Americii aru avea dreptulu a 'si atribui pentru totu-deauna proprietatea acelu paduri virginale, ce au ocupatu. Libertatea si dreptulu primului ocupatoru au lipsa de o noua sanctiune, care realiséza dreptulu intr'unu modu mai bine definitu si acésta este labórea. (Va urma).

Don Silva y Mendez respunde inspaimentatu: „Sire, Episcopulu de Segovia, fostu atasiatu curtii regesci murli in septeman'a trecuta; denumirea urmatoriului lui zace neresolvita pe més'a consiliului — si, pe langa aceea, trebuie asternuta papalului veto. Primatii bisericesci sunt adunati de presentu in Valladolid; prelatii de aici inca sunt chiamati acolo; episcopulu de Madridu a plecatu dejá.“

La audiulu acestor'a unu surisu sburá pe buzele lui Ossuna; unu surisu d'o bucuria triumfatóre, de óra-ce densulu nu numai ca se tienea de famili'a Guzman, dar condamnatulu ii erá si amiculu celu mai scumpu.

Regele nu scapá din vedere surisulu acest'a si díse cu firmitate: „Eu sunt si remanu rege, prin urmare nu me potu invói cá Maiestatea regala se fia tianta de batjocura. Scepturulu acest'a, domnii mei, póte se ve para usioru, cine inse va cutéza se 'lu insulte, sfarimatu va fi! Eventualitatea acest'a totusi se póte delaturá fora dificultáti. Prea santulu Parinte nu este obligatu in multe privintie, in urmare nu vomu intempiná displacere indeplinindu pasiulu, ce avemu de cugetu. Regele Spaniei e in stare a creá principii, odata de ce nu si episcopu?“

Radica-te, Don Ruy Lopez, radica-te cá Episcopu de Segovia. Radica-te, iti ordonu si ocupa scaunulu dignitatii bisericesci!“

Spaima si fiori cuprinse pe presenti. Don Ruy Lopez se radica mecanice — capulu ii ametiesce, limb'a ii denéga serviciulu, in fine abia balbutiesce: „M.-Vóstra indurati-ve. . .“

„Tacere Episcopo! reflectá iute regele, „asculta comandai Domnitoriului Teu. Formalitatile introducerei se voru face mai tardu. Suditi mei voru vedé acum, ca eu lucru din autoritatea mea regala. Tu, episcopo de Segovia, se mergi cu Calavarez in chili'a condamnatului. Dati sufletulu lui criminalu absolutiune de pecate ér corpulu ilu predati fidelulu nostru servitoriu, cá se proceda conformu dorintiei nóstre. Calavarez, tu imi aduci capulu tradatoriului in sala. . . Ve asceptámu. . . Cáci Don Guzman, principe de Calatrava duce

Colonii Italiane.

Subtu acestu titlu aflamu in „Romanulu“ urmatoriulu articolu interesantu:

„Am. vediutu cu placere ca press'a romana a inceputu se trateze cestiunea fórté importanta a colonisarii italiene in tíera romanésca. „Romanulu“ a esprimitu o opiniune favorabile acestei idei. „Reforma“ si „Dunarea“ au anuntiatu ca acesta este scopulu principalu alu sosirei mele in Bucuresci.

Unicuique suum. Celu d'intaiu Romanu, care a vorbitu despre acestu argumentu, a fostu onorabilulu deputatu si vechiu amicu alu meu d. Vasile Maniu, la 1857, in Disertatiunea istorico-critica asupra origineloru romane. Si intr'o alta carte publicata la 1869 (Missiunea Occidentului latinu in Orientulu Europei, pag. 92), d. Maniu dice prea bine: Faca consangeniului nostri apuseni ca eroica sentinela a latinismului (Romani'a) se primésca intariri noi, prin o noua plantatiune pe lini'a Danubiului pana in Marea-Négra.“ Ensusi d. Maniu, d. Misailu si d. Hajdeu au desvoltatu de multe ori aceiasi idea in Column'a lui Trajanu.

Acesta era unulu dintre scopurile ce 'si propunea Societatea italo-romana pe care eu m'amu incercatu a o infiintia in 1862 si careia ii dedesera numele loru ómeni insemnati, ca Mamiani, Fiorelli, Pessina, si altii. Societatea nu s'a potutu stabili atunci, din nisce cause ce ar fi prea lungu a le espune aici.

Candu, in luna lui Ianuariu 1877, amu venitú era dupa o absintia de mai multi ani, in tíer'a romanésca ca se iéu intielegere cu patriotii romani cei mai insemnati, despre aducerea colonistiloru italieni, ideia mea a fostu aprobatá de ómeni politici din tóte partidele, printre care erau d. Ioanu Bratianu si d. Cogalnicénu, ca si d. B. Boerescu si d. Cantacuzino. Déru atunci imprejurările politice au impeditu realisarea proiectului meu. Acum din contra imprejurările sunt favorabile si voru fi si mai multu candu Dobrogea va forma o parte integranta a Romaniei.

Din tempurile cele mai departate, doue séu mai multe elemente au fostu amestecate in Dobrogea. In tempulu imperatorelui Augustu, era elementulu geticu si sarmaticu. Pe urma, elementulu romanu a succedatu celui geticu. Poetulu Ovidiu, care a fostu esilatu in Dobrogea, dice „didici getice sarmaticeque loqui,“ am invetiutu se vorbescu limb'a getica si cea sarmatica. D'acum inainte elementulu latinu trebuie se predomnéscá acolo. Pentru scopulu acesta o colonizare italiana in partile sanetóse ale Dobrogei si langa Marea-Négra va fi fórté folositóre.

Eu am declaratú atunci, si acum ér' declaru, ca Italianii voru veni in Romani'a nu ca simpli lucratori, déru ca adevérati coloni. Trebuie se gasésca aici acelési conditiuni pe care le ofere Americ'a meridionale, unde au emigratu de cati-va ani incóce mii si mii de Italiani. Trebuie adesea se devie proprietarii pamentului ce voru munci, si intr'unu timpu scurtu cetatiani romani. Atunci, ei

de Medina Sidonia, este tradatoriu, si, inca astadi, se móra cá tradatoriu!“

„Episcopo,“ continuá catra Ruy Lapez, „éta inelulu meu prin care ducele te va recunósce de Episcopu, si D.-Vóstra, domnii mei, aveti de reflectatu ceva facia de cursulu justitiei prescriu de monarhulu vostru?“

Tacura cu totii. Ruy Lapez merse dupa gáde si regele isi reocupa locul facandu semnu unui favoritu se continue part'a in locul preotului. Don Ramirez conte de Biscaya, ingenunchiá pe perinutia vis-à-vis de scaunulu regelui.

„Cu ajutoriulu jocului de siachu si in societatea D.-Vóstra, domniloru, speru, ca va trece usioru timpulu“ díse regele zimbundu. „Nu cumva óre-care din D.-Vóstra se parasésca sal'a inainte de rentórcerea lui Calavarez! Bucuri'a mea nu ar fi completa, déca ar lipsi vre-unulu din D.-Vóstra.“

Cu acésta observare ironica Filipu isi incepú joculu cu Don Ramirez, ér Grandii, usteniti, se grupara, cá la inceputulu naratiunei, in giurulu jucatoriloru.

In timpulu acesta, pe episcopulu improvisatu Calavarez ilu conducea in chili'a captivului duce. Ruy Lopez mergea cu capulu plecatu; elu mai multu semená unui criminalu terétu naintea judecatii, de catu unui episcopu denumitu de curundu. Visá elu óre? . . . Nu, nu; posomoritulu Calavarez, care pasia inaintea lui erá in adevéru realitatea inforatóre si, de d'odata cu nóu'a-i dignitate, ii reamintea conditiunea spaimentatóre sub care o primise pe aceea.

Si candu pasii loru resunara in boltiturele carcerului se rugá lui Ddieu si tuturor santiloru, se se deschida pamentulu si se lu-inghita de viu cá se nu fia silitu a intetá mórtéa lui Don Guzman.

Ce óre putea fi caus'a care lu-facea se tremure de sórtéa lui Guzman? Fost'au ei amici? Fost'au rude-nie? — Nu! Amendoii inse erau cei mai buni jucatori de siachu in Spani'a.

(Va urma.)

voru iubi acésta tíera ca o noua patria, si o v servi cu bráciele si munc'a loru, si deca va fi trebuintia, si cu armele, ca si cei-l-alti Romani

In tóte porturile Americii meridionale spani Genovesii suntú pré numerosi, comercianti mar mici. Afara de acésta, de cati-va ani, emigr acolo celu pucinu 50.000 de Italiani pe fia-ó anu, mai cu séma tierani. Causele acestei fa pré grave suntú deosebite si triste: nu e loc aici de a le cerceta. Gubernulu italianu doré déru nu póte opri acea emigratiune, care sarace tíera. In anii din urma, multi dintre emigratii Americ'a insielati de agintii de emigratiune, peritu in tíeri departate, séu dupa pncinu ten s'au intorsu a casa mai nenorociti de catu plecase Italianii suntú mai cu séma numerosi in Republ Argentina, unde au infiintiatu niste colonii fi inforite, despre care vorbesce unu Englesu, d. M ray, in cartea sa asupra acelei Republice.

Emigratii italieni, in locu de a se duce pe Oceanu, e mai bine se se asiedie langa Dunare pe tiermurile Marii-Negre, se se amestece cu manii si se devie cu totulu Romani.

Acésta cestiune trebuie se fia adancu cercet si maturu studiata. Cum d-vóstra ati facutu apelu pentru acésta la press'a romana, eu am fac la press'a italiana.

Cu acelasiu scopu, ca cestiunea se fia studiata si lamurita, si se se pregatésca o soluti folositóre pentru Romani'a si pentru Itali'a, eu de gandu se infiintiezú in Bucuresci unu comit compusu de Romani si de Italiani. Am si sc la cati-va ómeni insemnati din Itali'a si la Societatea pentru protegerea emigratiunii, ca se formeze asemenea comitete in Rom'a si in alte or italiane.

Asia déra se fia bine-cuventata a treia plantatiune — voiú intrebuintia vorb'a d-lui Maniu a gintei latine in tíer'a romanésca!

Constitutiunea opresce colonizarea cu g straine. Dé'r' Italianii nu sunt o ginte straina Romani'a.

Cea d'intaiu plantatiune a fostu in tempulu Traianu si in tempurile posterióre, si a asiedii latinismulu in Daci'a cea vechie asia in catu nu s'a potutu stirpi nici odata. Multu s'a vorb de niste sofisti Germani contra latinismului Romaniloru, pe care ei ii considera ca o amestec eterogena de elemente deosebite. Pentru apera latinismului Romaniloru, eu voiú aduce acelasiu gumentu, pe care in cartea mea „Vingt ans d' l'am adusu pentru aperia elenismului Grecil de astadi totu contra unoru sofisti Germani.

„Candu admira, cineva o planta frumósá frundie elegante si acoperite de pufu, cu flori ce rate si mirositóre, nu 'i pésa nici de cum de a ce felu de pamentu a nutritu acea planta, a flori. Póte gradinarulu a amestecatu baligarulu argilu si cu nisipu, cá s'ajute acelu capu d'op alu naturei cá se se desvolte. Este asemenea folositoru d'a cerceta care a fostu elementele o nesti ce o multime de cause au adusu pe pamentu romanescu. Tóte au fostu amestecate, unificate au formatu némulu romanu de ginte latina. C néga acésta, néga lumin'a sórelui. Germinele lat bunu si puternicu 'si-a insusitu tóte cele-l-alte mente, le-a datu o viétia noua, precum trandaf iasomia, camelia isi insusiescu impreuna cu rac sórelui argilulu, nisipulu si chiaru baligarulu bunulu gradinaru a amestecatu. Totu asia s'a templatú si in alte tieri.“

A doua plantatiune latina pe pamentulu romanescu, mai mica de catu cea d'intaiu, s'a facutu evulu de midilocu, candu Genovesii isi avéu col la Calafatu, la Giurgiu, la Galati, si tratate micile republice care esistau in tíer'a romanésca.

Multe familie italiene s'au asiediatu atunci Romani'a. Ómeni asia de insemnati, precum dincóce de Milcovu d. C. A. Rosetti, si precu fostu dincolo d. C. Negri, sunt o proba invedere ca si acelu elementu a fostu bunu si puternicu fostu folositoru némului romanu.

Dorimu se vedemu in tempurile nóstre a t plantatiune latina in Romani'a, Itali'a nu póte se mangaie de perderea atatoru fii ai sei, care ducú preste Oceanu si nu mai sunt folositori tí loru natale, fiindu-cá acést'a n'are nici unu inter comunu cu acele tieri asia de departate. D Italianii, cari voru veni in Romani'a nu vor perduti cu totulu pentru Itali'a. Romanii si Itah n'au numai origine comuna si limbi care s'aseme au si mari interese comune, care se voru desv mai bine candu cele doue natiiu sorori se v cunóste mai d'aprópe. Italianii romanisati v servi totu interesele italo-romane: ei voru fi de de noua lor patria, precum erau de cea vecl

